

Handläggare
Marianne Gabriellsson
Telefon: 0850825950

Till
Socialnämnden
2016-05-17

Sexuella trakasserier mot tjejer och kvinnor i offentliga miljöer

Svar på skrivelse från MP, S, V och Fi

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på skrivelsen.

Gillis Hammar
förvaltningschef

Veronica Wolgast Karlberg
avdelningschef

Sammanfattning

I skrivelsen från MP, S, V och Fi får socialförvaltningen i uppdrag att redogöra för vilka åtgärder och arenor som finns för att nå ut till målgruppen unga män och pojkar i syfte att motverka destruktiva mansnormer. Ytterligare uppdrag är att undersöka möjligheterna att fördjupa existerande samarbete med fältassistenter och utöka ungdomsjourens närvaro vid större evenemang riktade mot unga stockholmare.

Ungdomsmottagningar och fritidsgårdar utgör arenor där normer, maskulinitet och sexualitet diskuteras. Fältassistenter och ungdomsjourens uppsökande socialsekreterare finns på platser där unga vistas och särskilda team finns för att ge stöd till de mest utsatta ungdomarna. Kulturförvaltningen tillsätter en trygghetskoordinator, vars uppdrag är att arbeta för att långsiktiga attitydförändringar ska komma till stånd bland annat genom att programmet *Respekt och självrespekt, normer kring sexualitet bland ungdomar* ska spridas till skolor inom staden.

Socialförvaltningens satsning *barn och unga som har sex mot ersättning – sexuell utsatthet och exploatering* och satsningen vid kulturförvaltningens evenemangsavdelning innebär att åtgärder och arenor finns eller står i begrepp att skapas för att arbeta långsiktigt och normkritiskt i syfte att sexuella trakasserier ska upphöra.

Bakgrund

Den senaste tidens rapporteringar av sexuella trakasserier mot unga kvinnor som bland annat ägt rum vid ungdomsfestivalen We Are Sthlm år 2015 är bakgrund till skrivelsen.

Ärendets beredning

Svaret på skrivelsen har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor i samråd med socialtjänstavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp 2016-05-11. Funktionshinderrådet har berett ärendet 2016-05-12.

Ärendet

I skrivelsen framhålls att övergrepp och trakasserier är ett symptom på ett strukturellt, samhälleligt problem som grundas i könsmaktsordning och maskulinitetsnormer.

Av skrivelsen framgår att man på kort sikt behöver garantera tjejers och kvinnors trygghet i offentliga miljöer. På lång sikt förespråkas ett långsiktigt, normkritiskt arbete där alla inkluderas för att sexuella trakasserier ska upphöra. För detta är kunskapsspridning, utbildning och dialog viktiga delar för att kunna bekämpa och förebygga våld mot kvinnor och sträva mot ett jämställt och tryggt samhälle. Såväl stödinsatser och det förebyggande arbetet behöver fortsätta och utökas för att agera mot detta samhällsproblem.

Socialförvaltningen ges två uppdrag:

- Att återkomma med en redogörelse för vilka åtgärder och arenor som finns för att nå ut till gruppen unga män och pojkar i syfte att motverka destruktiva mansnormer;
- Att undersöka möjligheterna att fördjupa det existerande samarbetet med stadsdelarnas fältassistenter och ytterligare utöka ungdomsjourens närvaro vid större evenemang riktade mot unga stockholmare.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Åtgärder och arenor för att nå gruppen unga män och pojkar

Vid stadens stadsdelsförvaltningar arbetar fältassistenter på platser där unga vistas. Ungdomsmottagningar och fritidsgårdar utgör arenor där normer, maskulinitet och sexualitet diskuteras.

Inom Framtid Stockholm arbetar Ungdomsjourens uppsökande socialsekreterare på platser där unga finns och särskilda medarbetare arbetar i team med polis för att ge stöd till de mest utsatta ungdomarna, de ensamkommande flyktingbarnen, barn i

missbruk, barn som har sex mot ersättning, brottsutsatta barn och för att kunna länka till snabba och adekvata åtgärder för unga som begår brott.

Ungdomsmottagningarna har i uppdrag att driva ett förebyggande arbete kring könsmaktsordning, gränser och sexualitet, både med ungdomar enskilt och i grupp. Mottagningarna har under 2015 märkt en ökad andel ensamkommande flyktingbarn. Kuratorerna beskriver att behovet av grundläggande kunskaper om hälsa, mänskliga rättigheter, sexualitet och normer är stort och att ensamkommande barn ibland har varit utsatta för våld och sexuella övergrepp. Mottagningarna är en viktig arena för samtal och för att identifiera behov av andra insatser.

Under 2014 besökte 52 933 unga stadens nio ungdomsmottagningar, varav 85-90 % var flickor och unga kvinnor och 10-15% var pojkar och unga män. Volymer och andel besökare uppdelat på pojkar och flickor har legat konstant under åren.

Fältassistenter vid stadsdelsförvaltningarna och medarbetare inom Framtid Stockholm arbetar där unga vistas och träffar således de som vistas på platser dit unga söker sig.

Dessa etablerade strukturer i stadsdelsförvaltningarna och inom socialtjänstavdelningen är en bas för att nå unga - pojkar, flickor, unga män och unga kvinnor – i syfte att kunna främja en god utveckling och underlätta för att göra specialiserat stöd tillgängligt.

Sedan 2014 driver socialförvaltningen satsningen *barn och unga som har sex mot ersättning – sexuell utsatthet och exploatering*. Seminarier, utvecklingsarbeten, studieresor, högskoleutbildningar och nätverksmöten har genomförts och undervisningsmaterial har tagits fram. Lovande projekt har kunnat erbjudas stimulansmedel för fortsatt utveckling. De satsningar som har genomförts under 2014 och 2015 har bidragit till att medarbetare inom bland annat fritid, elevhälsa och ungdomsmottagningar fått mer kunskap för att lyfta frågor kring sexualitet och normer. Medvetenheten om vikten av att arbeta förebyggande med unga män och pojkar har varit stark genomgående.

Satsningens två första år samt planering för år 2016 redovisades vid SoN 2016-04-19, Dnr 3.2–80/2014. Planeringen för år 2016 innebär fortsatta åtaganden för att utveckla och stimulera såväl stödinsatser som det förebyggande arbetet i syfte att agera mot sexuella trakasserier, sexuell utsatthet och exploatering.

Framtid Stockholm, länsstyrelsen i Stockholms län och den ovan beskrivna satsningen arbetar med att ta fram en utbildning riktad till

medarbetare vid boenden för ensamkommande. Syftet är att rusta medarbetarna för att kunna arbeta förebyggande med frågor som rör missbruk och normer, och där maskulinitet och sexualitet utgör centrala delar.

Ett av de utvecklingsarbeten som *barn och unga som har sex mot ersättning – sexuell utsatthet och exploatering* har gett stöd till är det preventiva utbildningsprogram som arbetats fram i samarbete mellan fältassistenter, ungdomsmottagning och grundskolor i Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning, *Respekt och Självrespekt, normer kring sexualitet bland ungdomar*.

Programmet uppmärksammades i den inventering av lovande initiativ som stadsledningskontoret i samarbete med kulturförvaltningens evenemangsavdelning genomförde efter händelserna i samband med sommaren We Are Sthlm. Ett resultat av inventeringen är att kulturavdelningen tillsätter en trygghetskoordinator från och med 1 april 2016, vars uppdrag är att arbeta för att långsiktiga attitydförändringar ska komma till stånd bland annat genom att programmet *Respekt och självrespekt, normer kring sexualitet bland ungdomar* ska spridas till skolor inom staden. Det innebär att alla årskurs åtta vid samtliga grundskolor i staden kommer att ta del av ett program där normer, maskulinitet och sexualitet diskuteras.

Trygghetskoordinatören ska även fungera som en stödfunktion mot sexuella trakasserier vid evenemang och i verksamheter i det offentliga rummet. I uppdraget ingår dessutom att utbilda personal inom staden och frivilligorganisationer, utforma insatser och sprida informationsmaterial till elever, ungdomar och föräldrar, i syfte att minska sexuella trakasserier. Inledningsvis ska problemen kartläggas för att få en faktabaserad bild av sexualbrott och sexuella trakasserier. Projektet kommer att drivas bland annat i samverkan med socialförvaltningen, stadsdelsförvaltningar, utbildningsförvaltningen och RFSU. Det innebär att ett stärkt trygghetsarbete vid evenemang håller på att etableras i samarbete mellan olika förvaltningar och externa aktörer.

I samverkan med kulturförvaltningen fortsätter socialförvaltningen satsningen *barn och unga som har sex mot ersättning – sexuell utsatthet och exploatering*, utifrån den planering som redovisas i tjänsteutlåtandet Dnr 3.2-80/2014.

Vid sidan av stadens socialtjänsts strukturer för att arbeta förebyggande med unga beviljar socialnämnden medel till organisationer som arbetar förebyggande mot sexuella trakasserier och utsatthet. Riksförbundet för sexuell upplysning - RFSU driver ett projekt framtaget för fritidsarenan som heter *När ska vi snacka*

om sex och relationer. Inom ramen för projektet finns möjlighet att både möta unga besökare på olika fritidsarenor samt utbilda personal utifrån ett särskilt framtaget utbildningsmaterial. RFSU:s erfarenhet är att fritidsgården är en viktig arena för att förmedla kunskap och förändra attityder hos unga.

RFSU driver även projektet *Skolinformatörersverksamheten* som ett komplement till den sex- och samlevnadsundervisning som skolan själv är skyldig att bedriva. Målsättningen är att öka motivationen till säkrare sex genom normkritisk sexualupplysning. RFSU utbildar cirka 20 informatörer och skolpersonal varje år inom projektet. Målgruppen är unga, 13-20 år på högstadiet och gymnasiet. Projekten finansieras bland annat av statsbidrag som årligen söks och fördelas av socialnämnden.

Socialnämnden stödjer även stiftelsen *1000 möjligheter* och föreningen *Män för jämställdhet* med bidrag. Båda verksamheterna arbetar preventivt med unga män och maskulinitetsnormer via bland annat chattverksamhet men även i skolor och på fritidsgårdar.

Utöka ungdomsjourens närvaro vid större evenemang och förstärka samarbetet med stadsdelarnas fältassistenter

Ungdomsjourens uppsökande socialsekreterare arbetar vid evenemang i staden som unga söker sig till. Då evenemangen bedöms locka extra många unga eller unga från stora delar av staden bjuds stadsdelsförvaltningarnas fältassistenter in till att förlägga sin tjänstgöring till evenemanget.

Det finns behov av att förtydliga rutinerna för samverkan mellan socialförvaltningens uppsökande verksamheter och stadsdelsförvaltningarnas fältassistenter vid de större evenemangen. Ungdomsjouren bjuder kontinuerligt in till nätverksmöten med chefer för stadsdelsförvaltningarnas fältassistenter. Det kan utgöra ett forum där samverkan, roller och ansvarsfördelning kan formuleras och förtydligas. Inför vårens och sommarens evenemang har Framtid Stockholm gjort en planering som innebär förstärkningar i arbetet, närvaron vid evenemangen kommer att öka.

Bilaga

Skrivelsen